

མཉམ་འབྲེས་



བྱིས་པའི་དུས་དེབ་འདོན་ཐོངས་བཅུ་གཉིས་པ།
TALI CHILDREN'S MONTHLY MAGAZINE January 2023



ཁྲ་ལི་བོད་ཀྱི་སྐྱུ་རྩལ་དང་རྩོམ་རིག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་པས་ཀྱང་ཉུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱ་བའི་ཁོངས་
སྲུ་རྩུང་བའི་གངས་ཅན་བོད་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་བྱ་བའི་གཞུང་གི་འཕེལ་
གཞི་ཁག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁྲ་ལི་ཚོགས་པ་དེ་ནི་ཁེ་ལེ་གཉེར་མིན་ལ། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་
ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་དམ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་སུ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་མེད།

The Tibetan Arts and Literature Initiative (TALI) supports projects that promote Tibetan culture and language in Tibetan areas within the People's Republic of China. TALI is a non-profit, non-governmental organization with no political or religious affiliations.

དོམ་ཁྲ། (Giant Panda)



སྲོག་ཆགས་ “དོམ་ཁྲ།” ཡི་གཟུགས་བརྟན་དེ་དག་ “འཇོ་མ་
 སྲིང་གེས་འཚོའི་སྲོག་ཆགས་ཐེབས་ཅ་ལྷན་ཚོགས།
 (WWF)” ཞེས་པའི་མཚོན་རྟགས་སུ་བཞག་ཡོད། ཚོགས་
 པ་དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་གསར་བཙུགས་བྱས་པའི་གཞུང་
 འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་པ་ཞིག་རེད། ཚོགས་པ་
 དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་བདག་མེད་གེས་འཚོ་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་དང་། སྲོག་ཆགས་དེ་
 རྣམས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་ལ་སྲུང་སྲོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་རེད།

དོམ་ཁྲ་ནི་དང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་ནང་དུ་གཙོ་བོ་བོད་མི་རིགས་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་རྒྱལ་རོང་
 ངམ། ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ཟེར་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རྣམ་འཕེལ་གྱི་གཟི་ཅ་
 རྟེ་དགུ་ (九寨沟)དང་། ལུང་དགུ་ས་ཁུལ་གྱི་འོད་ལུང་ (卧龙) ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་



འཕར་ཁོག་གི་འབྲུག་ཆུའི་ས་ཁྲུལ་ཉེ་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོད་ཁྲུལ་ཟེར་བའི་ཁོངས་གྱི་ས་
 མཐོའི་ནགས་རིའི་གྲོག་རོང་གི་མཐོ་ཚད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྡེ་ཏི་(feet) 6000 ནས་ 12000
 ཅམ་དང་། སྡེ་ཏར་(meter) 2000 ནས་ 3600 ཅམ་གྱི་མཚམས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྐྱུག་མའི་
 ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་གྲོགས་མེད་ཁེར་རྒྱུ་དང་ཕན་ཚུན་ཁ་ཐོར་ཉེ་འཕྲི་བ་སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད།

དོམ་ཁའི་རིགས་ལ་ཁྱུ་ཚོགས་བྱས་ཉེ་འཕྲི་བའི་གོམས་གཤེས་ཤིག་མེད་ཅང་། དོམ་ཁ་མོ་ཞིག་
 གིས་མི་ཚེ་གང་ལ་དོམ་སྐྱུག་གྲངས་ཚད་བདུན་ནམ། བརྒྱད་ཅམ་མ་གཏོགས་སྐྱེས་འཕེལ་བྱེད་
 ཐུབ་ཀྱི་མེད་ལ། རྒྱན་དུ་དོམ་ཁའི་ཨ་མ་ཞིག་ནས་དོམ་སྐྱུག་གྲངས་གཅིག་ཡང་ན། གཉིས་མ་
 གཏོགས་སྐྱེ་ཐུབ་ཀྱི་མེད། དེར་བརྟེན། ད་ལྟའི་ཆར་འཇམ་སྤིང་དེའི་སྤྱིང་གི་དོམ་ཁའི་གྲངས་
 འཕོར་ཁྲོད་བསྐྱེམས་ 1600 སྐྱུག་ཅམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་རེད།



རྩོམ་ཁྲི་སྐྱུ་ག་མའི་རྩི་ཤིང་གཅིག་ཕུ་ཟ་
 མཁན་གྱི་ལོ་འཕུང་སློབ་ཆགས་ཤིག་རེད།
 ཁོ་པས་ཉིན་རེར་སྐྱུ་ག་མ་སོས་པ་སྟངས་
 (pound) ༡༥ - ༤༠ཙམ་མཇུག་སྐྱུ་ག་
 ༡༡ - ༡༧ཙམ་ཞིག་ཟ་བཞིན་ཡོད། རྩོམ་
 ཁྲི་ལག་པར་ཤིང་སྐྱུ་ག་མ་ཞེས་པའི་
 “མཐེ་བོང་རྩྭ་མ་” ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་
 རྩོམ་རིགས་གྱི་སློབ་ཆགས་གཞན་ཚོའི་
 ལག་པར་མཐོང་རྒྱ་མེད། རྩུང་ཚོས་དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་རྩོམ་ཁྲི་ལག་པར་སྐྱུ་ག་མ་རྣམས་བདེ་སྐྱབས་ལང་བཟུང་ཐུབ་སྟེ་ཟས་དེ་བཞིན་རྩོམ་
 ཁྲི་ལ་དགུན་ཉལ་ (hibernate) གྱི་གོམས་གཤེས་དེ་ཡང་མཐོང་རྒྱ་མེད།



རྩོམ་ཁྲི་ལུས་སྐྱུ་གི་འཇམ་ཞིང་སྐྱུ་མ་ཐིང་ཐིང་ཞིག་
 ཡོད། མིག་དང་ན་ཚོག་སྐྱུ་ག་ལག་བཞི། དཔུང་སྐྱུ་ག་
 བཅས་གྱི་སྐྱུ་མདོག་རྣམས་ནག་པོ་ཡིན་པ་ལུང། དེ་
 གྱིངས་གྱི་ལུས་སྐྱུ་རྣམས་དཀར་པོ་རེད། ཡིན་ན་
 ཡང་། ཁོ་པའི་ལུས་སྐྱུ་དང་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་
 ཚུང་དེ་དག་རྩོམ་རིགས་གྱི་སློབ་ཆགས་གཞན་
 བདུན་པོ་དེ་ཚོ་ལས་ཚུང་བ་ཞིག་ཡོད། བདག་མེད་
 བྱེས་སྐྱུ་འཚོ་བའི་རྩོམ་ཁྲི་རྣམས་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཞིག་
 གསོན་པོར་སྟོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དགོ་བཤེས་སློབ་བཟང་སློབ་ལམ།



ཁོང་གི་ས་ཡུལ་ནི་བོད་ཀྱི་མངོན་སྲིད་རྒྱ་རྒྱུ་ལོ་ལྷན་པ་
དང་། རྒྱ་གྲིས་པའི་དུས་ནས་འབྲུལ་རིག་དང་རི་མོའི་
རྒྱ་རྒྱུ་ལྷན་པའི་རིགས་ལ་དགའ་བོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་རེད།
རང་ལོ་ ༡༥ ལྷན་སྐྱོད་དེ་དགོན་པའི་མཁན་ལོ་ལ་གསུང་
ཚོས་གནང་ཆེད་ FM Microphone ཞིག་བཟོས་
ནས་ལུལ། དེ་ནི་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་འབྲུལ་རིག་ཐད་
ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་མངོན་པ་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་གར་
སློབ་སྦྱོང་གི་སེ་ར་དགོན་པར་ལོ་ངོ་ ༡༩ ཅམ་ཞིག་སློབ་

གཉེར་བྱས། ལྷོ་ལོ་ ༢༠༡༡ ན་ ལོར་དགོ་བཤེས་ཀྱི་མཚན་གནས་བཞེས་ཡོད་པ་རེད།

ལྷོ་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་སེར་སྲིད་གྲྭ་ཚང་གི་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་ཀྱི་སྤྱི་ནང་འཆར་འགོད་དང་། ལྷོ་བས་
རིས་ཀྱི་མ་དགོ་སྐྱོད་གྲིས་དང་རྒྱུ་མ་ཚོན་རི་མོ་མང་དག་ཅིག་གྲིས་ཏེ་ཞབས་འདེགས་ལྷན་པའི་ལོ་
༢༠༠༣ ཅམ་ནས་བཟུང་། ཁོང་གིས་སློབ་སྦྱོང་འབྲུལ་རིག་ལ་ཐུགས་སྦྱང་དང་། དངོས་སུ་བེད་སྤྱོད། དེ་ནས་
ཚད་མཐོའི་རྒྱ་སྐྱོད་དང་བཅས་སྐྱོད་དེ་བཞེན་མཉེན་ཆས་གསར་བཟོའི་ལས་དོན་དེ་ཡང་སློབ་སྦྱོང་གི་ནང་དུ་
བོད་ཡིག་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་རྣམས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ནས་འགོ་ཚུགས། དེ་ལྟ་
བུའི་སློབ་སྦྱོང་ཚན་རྒྱུ་ཐད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་རྣམས་ཁོང་གིས་ལག་ལེན་དངོས་བརྒྱུད་ནས་ཐོབ་པའི་ཉམས་སྤོང་
དེ་དང་རང་ཉིད་ལ་སྣོན་སྦྱོར་སུ་ཡོད་བཞེན་པའི་རྣམ་དཔྱད་ལ་བརྟེན་ཏེ་བྱུང་བ་ཞིག་ལས། དེར་དུས་ཀྱི་ཚད་
སྣོན་སྦྱོབ་གྲྭ་ཚན་མོའི་ནང་ནས་སྦྱངས་སྤོང་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་མེད།

ལྷོ་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོར་ཁོང་ནས་ “སློབ་ལམ་བོད་ཡིག་དང་བོ་” ཞེས་པའི་མཉེན་ཆས་གསར་བཟོ་གནང་
སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་རིན་མེད་འགྲེམས་སྤེལ་ལྷན་པའི་ལོ་དང་། དེ་ནི་བོད་མི་སྐྱེར་པ་ཞིག་གིས་བཟོས་པའི་སློབ་སྦྱོང་

བོད་ཡིག་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། སློབ་མྱོང་གི་ནང་དུ་དབུ་མེད་གི་ཡིག་གཟུགས་བརྒྱུ་ཐབས་མེད་པ་ཆེས་ཐོག་མའང་ཆགས་ཡོད། དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་ “སློབ་ལ་བོད་ཡིག་གཉིས་པ་” དང་། “རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚད་གཞི་ཅན་ (unicode) གི་སློབ་ལ་བོད་ཡིག་གསུམ་པ།” “སློབ་ལ་ཚིག་མཛོད་” ལ་སོགས་པའི་མཉེན་ཆས་མི་འདྲ་གངས་ ༣༧ ཅུ་ཚུ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་དེས་བོད་པ་ཞིག་གི་དོས་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དེ་དག་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་གོམས་བཟོད་དང་དུས་མཉམ་འགྲོ་ཐབས་པ་ཞིག་དང་། བོད་མི་རིགས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་གཞན་གྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་མང་བོས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་ལ་སོགས་པར་རྒྱུན་མཐུད་ནས་སློབ་སྦྲོང་དང་། བཀོལ་སྦྱོང་། དར་སྤེལ་གཏོང་ཐབས་རྒྱར་མཛད་རྗེས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་ཚུན་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོར་༧རྒྱལ་བའི་དགོངས་དོན་བཞིན་ཁོང་གིས་ “སློབ་ལ་བོད་ཀྱི་བརྗོད་སྟེན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་” ཞིག་གསར་བརྒྱུ་གས་དང་འགན་འཛིན་གྱི་ལས་གནས་བཞེས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་ “སློབ་ལ་བརྗོད་སྟེན་ཞིབ་འཇུག་སྐྱེར་གཉེར་ཚད་ཡོད་ཁེ་ལས། Monlam IT & Research (OPC) Private Limited” ཞེས་པ་དེ་གསར་དུ་བརྒྱུ་གས། དེ་བཞིན་ཁོང་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ནང་དུ་སློབ་གྲགས་ཆེ་བའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ཁག་དང་། ཨ་རིར་ཉེན་གཞི་བྱས་པའི་མཉེན་ཆས་བཟོ་ཚོང་ཁང་གྲགས་ཅན་ “ཀུ་ཤུ། Apple” དང་། “དགོས་རྒྱ། Google” ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་མང་དག་ཅིག་གི་ནང་དུ་གཏམ་བཤའ་དང་། མཉམ་ལས་ཀྱི་ལས་གཞི་སྤེལ། ཁོང་གི་རི་མོ་འགྲི་བཞེངས་དང་སློབ་མྱོང་འཕུལ་ལས་ཀྱི་ཐོག་དུ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ནང་ཚོས་ཀྱི་སློབ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོག་དུ་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་ཡོད་པ་ཞིག་གྱུང་ཡིན་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོར་ལས་ལུན་ལོ་ངོ་དགུ་ཅུ་འགོར་བའི་ “སློབ་ལ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཐོན་རིམ་གསུམ་པ་” བོད་ ༢༢༢ གུས་པ་ཞིག་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་ཡོད། དགེ་བཤེས་སློབ་བཟང་སློབ་ལ་ལགས་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་ལས་འཆར་གྱི་ཁོངས་སུ་ “སློབ་ལ་མིས་བཟོས་རིག་རྒྱས་” ཞེས་པའི་མཉེན་ཆས་བཟོ་སྐྱོན་དང་། ལོ་རྒྱུང་གིས་པའི་བོད་ཡིག་ཚིག་མཛོད་ལ་སོགས་ཡོད་པ་རེད།

ཁ་ལ་མངར་མོ་སྐྱང་ཚི་ཡིན།
ན་བར་སྟན་པོ་གཏམ་དཔེ་ཡིན།

བྱིས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྒྱགས་མ།

དོམ་ཁྲ་ནི་ད་བར་ལོ་ངོ་བྱེ་བ་གཅིག་ལྟ་བུ་གི་གོང་དུ་ཐོན་པའི་གདོད་མའི་ཤ་གཟན་སྲོག་ཆགས་
ཤིག་གི་རིགས་རྒྱད་ནས་ལོགས་སུ་ཁ་བྱེས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། དེར་
སྐབས་ཀྱི་དོམ་ཁྲའི་རིགས་རྒྱད་དེ་བྱུང་ནས་ད་བར་ལོ་ངོ་ས་ཡ་གསུམ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་སྲོག་
ཆགས་རིག་པ་བ་ཚོས་བརྗོད་བཞིན་ཡོད་པས། དོམ་ཁྲ་ནི་སའི་གོ་ལ་དེའི་སྟེང་འཚོ་གནས་
བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་ “འགྲུར་དོ་གསོན་པོ་ (Living fossil)” ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་ “རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བྱུང་སྐྱེ་བ་མནལ་འབྲེལ་གྱི་ཚ་
སྟོངས་འགོ་ཉེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཐོ་གཞུང་དམར་པོ། (IUCN Red List)” དེའི་ནང་དུ་
དོམ་ཁྲ་དེ་དག་བསྐྱར་དུ་ “མཁྱོགས་སྐྱེད་སྤྱི་བའི་སྲོག་ཆགས། (Vulnerable)”
ཀྱི་གས་སུ་བཞག་ཡོད་པ་རེད།

སྲོག་ཆགས་དོམ་ཁྲ་ལ་དབྱིན་ཇིའི་མིང་དུ་ “Panda ལྟན་ཀྱ།” ཞེས་འབོད་པ་དེ་རྣམས་སའི་
སྐད་ནས་ཟུར་གཡར་བྱས་པའི་བཤའ་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་པ་ཚོས་

དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ཡིག་ནང་གི་ “Panda” ཞེས་པའི་མིང་དེ་ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་བྱིས་མཚོས་རྒྱལ་
 ཁབ་བལ་ཡུལ་གྱི་བལ་པོ་ཚོས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ས་ཁུལ་དུ་ཅི་ཤིང་སྐྱུག་མ་བཟ་ཉེ་འཚོ་བའི་སློབ་
 ཆགས་ཤིག་ཡོད་པ་དེར་བལ་པོའི་སྐད་དུ་ “nigalya ponya” ཉེ་ “སྐྱུག་མ་བཟ་མཁར་
 ” ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནས་རྒྱུར་གཡར་བྱས་ཉེ་སྤང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་བརྗོད། སློབ་ཆགས་དེའི་
 ལུས་སྤང་ནི་ཚུང་ཞིང་རྒྱགས་པ། མཇུག་མ་སློམ་ལ་དེའི་སྤྱིང་དུ་སྐྱུ་མདོག་དཀར་པོ་དང་སེར་
 པོ་གཉིས་མཉམ་བསྐྱེས་བྱས་པའི་ཨ་ལུང་གི་རི་མོ་འདྲ་བ་གྲངས་དགུ་ཡོད་པ་རེད།

གོང་གི་སློབ་ཆགས་དེ་དང་དོམ་ཁྲ་གཉིས་ཀར་ཅི་ཤིང་སྐྱུག་མ་བཟ་རྒྱུར་ཉེ་ཅང་དགའ་བའི་སློབ་
 ཆགས་ཤིག་ཡིན་ཅོང་། དབྱིན་ཡིག་གི་ཐ་སྐད་ “Panda” ཞེས་པ་དེ་དག་སློབ་ཆགས་དེ་



གཉིས་ཀྱི་མིང་གི་ཆ་ཤས་སུ་
 གཅིག་མཚུངས་ཀྱིས་བེད་
 སྤྱོད་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། གོང་གི་
 སློབ་ཆགས་དེའི་ལུས་སྤང་ནི་
 དོམ་ཁྲའི་རིགས་ལས་ཉ་ཅང་
 ཚུང་བ་ཞིག་ཡོད་པས། ཁོ་
 པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་མིང་ལ་
 “Lesser Panda ལྷན་ཏེ་”



ཚུང་བའམ། “Red Panda ལྷན་ཏེ་དམར་པོ་”ཞེས་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། དོམ་ཁྲའི་རིགས་
 ཀྱི་ལུས་སྤང་ནི་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། དབྱིན་ཡིག་གི་མིང་ལ་ “Giant Panda ལྷན་ཏེ་ཆེ་
 བ།”ཞེས་བཏགས་ཡོད། སློབ་ཆགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་སྤྱད་ཉེའི་རིགས་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། སློབ་ཆགས་ “Red Panda / Lesser Panda” ཟེར་བ་དེར་
 བོད་པ་ཚོས་ “ཨ་ཁུ་གདོང་དཀར།” དང་། “སྐོབ།” “སྐོབ།” ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་མིང་མང་པོ་
 ཞིག་འབོད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། དེར་སྐབས་ “དོམ་ཁྲ་དམར་ཚུང་”ཞེས་པའི་བོད་མིང་དེ་
 བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པ་རྣམས་ལ་ནན་བཤའ་ཅིག་ཏུ་རྒྱུར།
 བོད་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ “བྱི་ལ་དོམ་” ཟེར་བའི་མིང་ཞིག་སློབ་ཆགས་ “དོམ་ཁྲ་” ལ་འབོད་
 མཁན་འདུག དེ་ནི་ཐ་སྙད་དེའི་འབྲུང་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་ལ་དེ་ཅུ་ཀྱི་རྒྱས་མངའ་ཞིག་མེད་
 པས་ཡིན་སྲིད། “བྱི་ལ་དོམ་” ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་བོད་པའི་པ་མེས་ཚོའི་སྐབས་ནས་ཡོད་པའི་
 བོད་མིང་ཞིག་མིན་པར། དུས་སྤྱིས་སུ་རྒྱ་ཡིག་ནས་བོད་ཡིག་ཏུ་ཐད་སྐྱར་བྱས་པའི་ཐ་སྙད་
 ཅིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་༡༩༦༤ ལོར་རྒྱ་ནག་ལ་ཡེ་ཤུལ་གྱི་ཚོས་ལུགས་སྤེལ་བར་ཡོང་
 མཁན་གྱི་ལྷ་རན་སིའི་ཡུལ་མི་དང་། སློབ་ཆགས་རིག་པ་བ་ “Armand David ཨར་ལྷན་”

ཁྱི་ཁ་ཕྱེ་ཁྱི་”ནས་ཐོག་མར་ཞེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༣༦
 ལོར་དོམ་ཁྲ་གསོན་པོ་ཞིག་བཟུང་བྱུང་ནས་དངོས་སུ་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱུ་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་
 རྒྱ་ཡིག་གི་མིང་དུ་ “熊猫 མའོ་ཞུང་” ཞེས་པ་ཐོན། གནའ་རྫོང་གི་རྒྱ་ཡིག་ལ་འབྲི་སློབ་བྱེད་
 དུས་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་གཞིགས་གཡས་ནས་གཡོགས་གཡོན་དུ་དེད་སློབ་ཡོད་སྟབས། རྒྱ་
 ཡིག་གི་ཡིག་འབྲུ་ “猫” ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་ “བྱི་ལའམ། ཞེ་མི་” ཡིན་པ་དང་། ཡིག་འབྲུ་ “
 熊” ཞེས་པ་ནི་ “དོམ་”ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན། སྤྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་
 གངས་ལོའི་གཡས་གཡོན་དུ་ཐོན་པའི་རྒྱ་ཡིག་བོད་ཡིག་འགྲུ་སྤྱི་ཆིག་མཐོང་གི་ནང་དུ་རྒྱ་
 བོད་ལོ་རྒྱ་བ་འགའ་ཞིག་ནས་སློབ་ཆགས་དེ་དག་འཚོ་གནས་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ས་སྐྱེས་དོ་སྐྱེས་གྱི་
 བོད་པ་ཚོས་ “དོམ་ཁྲ་” ཞེས་འབོད་གྱི་ཡོད་པ་མཁྱེན་རྟོག་མེད་པའི་དབང་གིས་རྒྱ་མིང་ “བྱི་
 ལ་དོམ་”ཞེས་པ་དེ་བོད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གོར་མ་ཆག་གོ།

བ་སྟོང་དོ་སྐྱེད།

མཁྱོགས་སྤྱི་ལོ་སྟོང་ས་སྤྱི་ལོ་སློབ་ཆགས།	vulnerable
སྟོང་ས་ལ་ཉེ་བའི་སློབ་ཆགས།	endangered
ཆེས་ཇ་དག་ཅན་གྱི་སྟོང་ས་ཉེའི་སློབ་ཆགས།	critically endangered
ཅ་སྟོང་ས་ཟེན་པའི་སློབ་ཆགས།	extinct

བྱིས་པའི་ཀ་བཤད།

ཚུ་སྐྱེས་སྐྱོལ་མས་བརྩམས།

ཀ་བ་གཅིག་གི་འོག་ལ།
ང་ཚོ་མཉམ་དུ་འདོམས་དུས།
ཁ་ནས་བོད་སྐད་བཤད་ན།
ག་འདྲའི་ཡག་པ་ལ་ལྷུང་།

ཅ་ལག་ལྷ་སྐྱུག་ཤོག་བྱ།
ཆ་ལ་འབྱེད་རྒྱ་མ་བརྗོད།
ཇ་ཐང་གང་མེ་བཏུངས་ན།
ཉ་མོ་ནང་བཞིན་འབྲུག་ཡོང་།

ཉ་ལ་ཤིང་གི་སྤོང་པོ།
ཐ་གོག་ཞིང་ལ་སྐྱེས་འདུག
ད་གིན་ཤིང་ཉོག་ཟེས་བས།
ན་ཟུག་གོད་པར་བཏང་བྱུང་།

པ་སངས་སྐྱར་མ་འོད་ཆེན།
པ་ལམ་འདྲ་པོ་ཡོད་གྲང་།
བ་མོའི་འོ་མ་ཞིམ་པོ།
མ་ཡི་རུ་ཞོ་འདྲ་བྱུང་།

